

ΣΤΙΣ ιστορικές οικογένειες της Ελλάδος άνθρουν και οι Λοιδωριζοί, με πρόγονο τους τόν κοτζαμπάση Αναστάση Λοιδωριζή, από τ' όμοιο του χωριού. Μεγάλα ήσαν τα πλούτη του σε γημάτια, χρυσάτια και κοσμήματα. Ο Άλις πασάς δεν ήγγυσε να τ' ούθη. Έστειλε λοιπόν—κατά τη συνήθειά του— και τόν φέρθηκε στα Γιάννενα, για να τον βρει πρόμαχον να τόν ρίξει στα μπουντρούμια κα' ζέπια να τόν ξοφρήση.

Νά μην υπακούση ο Λοιδωριζός ήσαν αδύνατο. Θά έβγανε τη ζωή του. Κατέγραφε λοιπόν τόν έψη τό τεύχημα για να γλυτώσει ότι μπορούσε: Έβράδωσε σε ουλιάρια άρβυλα από τα πόδια του άρχοντικού του, έβαλε ο Ένα ταχυρί και όλα του τ' όνοματά κα' έτσι—άνοντας την άνάγκη φίλοια—πήγε στην αλή του σεραγιού. Ο Άλις από τ' ο σ α χ ν ι σ ι είδε και πρότρεσε τί συμβαίνει.

—Είμαι γώ ο Αναστάσης ο Λοιδωριζή, απάντησε ο κοτζαμπάσης, κα' ήρθα φέρνοντας τα πεσέκια μου και τα προσωπικάτά μου!

—Μά ήταν άνάγκη, κομώθηκε ο Άλις... Έγώ σε κάλεσα έτσι, για να γυριστούμε... Έλα πάνω!

Ο Λοιδωριζός μπηξε στον όντα του Τυφάνου πικανός, με πολλούς τεμενάζες.

—Δέν είνε μόνο αυτά που σου έφερα, πολυζωνιένε, έπρόθεσε. Αυτά είνε τα κιντή, να ποίμε. Έγώ κα' χωράτια, κα' άπέτια, κα' έλιές, κα' νεφελούσια... Έχω βίος. Μά, άν άπλάς, άφρησε μου τα να τα δουλέω, να σου φέρω τίς σοδειές. Άν όχι, κόψε με!

—Άφρημα! γέλισε ο Τύφανος. Έσύ σαι καλός γιαούρτης... Θά παρωάζουμε μες ό διό.

Θά έπρεπε να έπαυζε φίνα τ' όλο του ο άρχοντας Αναστάσης, γιατί ο Άλις τόν έκανε ένα σωρό λεηλοποιήσεις, εξάρτησε όμωσ και τίς μοιζές και τα φερτώνιατά με τα πεσέκια.

—Νά μείνεις κάμιασες μέρες στο Σεράι μου, τού έπτε, να σου ζάνω τα μουσαφιλία.

—Νά μείνω, απάντησε ο ποικρός Λοιδωριζός. Έχω όμωσ κα' έγώ Σεράι στον τόπο μου, κα' άν καμιά φορά ήθελες να με τιμήσης...

—Χι, θά ίδουμι... θά ίδουμι.

Ο Άλις δέν έζησε για ν' ανταποδώση την, ανεπιθύμη επίσκεψη στον Αναστάση Λοιδωριζή. Την Άλλη χρονιά, τα Σουλτανικά στρατεύματα έξωσαν τα Γιάννενα κα' ο Τύφανος της Ηλείου έλαβε τ' ο τραγικό, άλλα δάκαλο τέλος του. Στο μεταξύ, ο Λοιδωριζός είχε μπει στη Φιλική Έστασία, κα' όταν άρχισε ο Γερός Αγώνας βρόθηκε έτοιμος. Από τα όπόμενα του άρχοντικού του σήρανα άρματα και όβλια όμοια ο συγγενής του, κα' η Σημιά της Έλευθερίας ύψοθηκε άνευίζοντας στη στήχη του. Όσοι από τούς κατοίκους του πλοίσαν χωριού ήσαν Τούρκοι, διώχτηκαν, κα' οι Λοιδωριζοί κατέλαβαν τα σπίτια τους, εκδικασίματι πολέμου.

Αργότερα όμωσ, όταν η τύχη τόν έβλεπον έβηγε με τ' ό μωροσ τόν Τούρκο, ο Αναστάσης Λοιδωριζός έλασε όλη την περιουσία του και τ' άρχοντοσύνη του έπυρολιθήσε. Αυτός και οι όιοι του έζησαν στα θινιά, με τ' άρματα στο ζεχι, κα' ο όλος τους ύπηρξε πάντοτε τίμος κα' ηρώκος ο ός τις περιπέτειες της Έλευσασίας.

Ο Αναστάσης Λοιδωριζός έλαβε μέρος και στις Έθνικές Συνελεύσεις, ός αντιπρόσωπος της έπαρχίας του. Έτσι γνωρίστηκε τόν γενναίο κατεάν Κάμμα και τούδωσε γενναία μά από τίς άδελφές του. Λίγο όμωσ αργότερα, ο Κάμμασ σκοτώθηκε στη μάχη τόν Πεντεπύρι. Άλλη άδελφή του, ο Λοιδωριζός, την περιήρη για τήν όμορφιά της κα' τή γενναιότητά της, Άσχημο, την έδωσε στο στρατιώτη Γκούρα.

Η Άσχημο έμε τα κομπολόγια της παρακολούθησε πάντα τόν άντρα της στις μάχες, και κλείστηκε μαζί του στην Ακρόπολι, όταν την έλοισόρησαν οι Τούρκοι. Κατά την πελοπόννησιν άνη ο Γκούρας, ός γνωστόν, σκοτώθηκε. Τότε συνέβη κα' η άκόλονη χαρακτηριστική σκηνη: Ένώ τα παλληκάρια του Γκούρα κλάιγανε τόν άρχηγό τους, η χίρα του ξεφώνισε ξάφανα:

—Πάρτε, μορέ! Όσο καρπό ζούσε, τόν ποτίξατε γολή και ξύδι, σάν τ' ο Χριστό. Τί τόν κλάιτε άδεια τώρα;... Άν θέλετε να σας σωχρήση ή ψυχή του, κιντάχτε πός θά σώσετε τούτο τ' ο Κάστρο, κα' όχι να κλάιτε, σά γυναικες. Έγώ, που θάλαρε να ρίξω

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΟΙ ΛΟΙΔΩΡΙΚΗΔΕΣ

Ο Αναστάσης Λοιδωριζής, ο κοτζαμπάσης. Πώς γλύτωσε από τ' ο σπαθί του Άλις Πασά. Ένας νέστιμος διάλογος. Ο Καπετάν Αναστάσης κατά τόν Αγώνα του 21. Η Άσχημο Λοιδωριζή κα' ο Γκούρας. Μία τραγική σκηνη έπάνω στην Ακρόπολι. Η Έλένη Λοιδωριζή κα' ο Κατοικεγιάννης. Ηρώισμοι κα' θυσίες, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

μέσα από τούς Τούρκους, μπηξε στην Ακρόπολι για να ένοχώσει τούς πολυζωνιένους, έβγαλε ασταθόμωσ όλο την άρμενηκή όμορφιά της Γκούρας κα' θέλησε να την ζάνω γυναίκα του, κα' η χίρα ήθελε να μείνη πιστή στη μνήμη του σκοτωμένου άντρός της.

Η Γκούρα, με τούς συγγενές της, κατοικούσαν στο Έρεχθίδιον, στη βορεινή πλευρά, που ήταν προφύλακμένη κα' διασφαλισμένη. Είχαν μάλιστα ρίξει κα' μολικό ζώμα στο θέλο έπάνω, για πότερη σιγουριά. Στα όπόμενα του Έρεχθιδίου ήταν τα πυρηνάκια... Οι Τούρκοι είχαν στήσει ένα κανόνι στην Αγία Μαρίνα, κα' άφροσαν με λίσσα τ' ο Έρεχθίδιον. Στις 12 Ιανουαρίου 1827, περσίαντα μεσάνυχτα, κα' καμία κανονική βολή της σκεπή. Τ' ο άρχαιο χτίριο τραντάχτηκε σθεθέλιο. Ένα μέρος της σκεπής με όλο της τ' ο χτίριο έπεσε κα' κλάσισε τούς άνθρώπους, που κρινόνταν μέσα. Κάθηκαν έντεκα, γυναικες κα' παιδιά. Το πρσί οι άλλοι πολυζωνιένου, σκόβοντα, βράσανε τ' ο κορμί της Γκούρας. Ήταν ζεστό άωμα. Κείνη δά τή στιγμή βάζε ξεροζήρη... Άμέσως, ο Γιάννης Μουούρης, συγγενής του Γκούρα κα' ύποφυλακός της Ακρόπολεως, έβωσε τ' ο σπύ με τα παλληκάρια του, για να μην άρπάξη κανείς τούς θησαυρούς του Γκούρα...

Έτσι γάθηκε η γενναιότητα Άσχημο, η κόρη του Αναστάση Λοιδωριζή, κα' γένε Γουδίς, όπως τή γραφεί ένας συγγενός της Ιστορικός, η σ ε ν η ο ο ν Α σ η η ο ο, όπως τή χαρακτηρίζει ο Βυζάντιος. Μαζό της σκοτώθηκε κα' η άδελφή της χίρα τού Κάμμα, κα' τα τέσσαρα παιδιά της... Τις έθαψαν με πολυτιμής τιμές σε μίαν άσκη της Ακρόπολεως.

***

Ο Αναστάσης Λοιδωριζός είχε κα' άλλη, επίσης όμοια κόρη, την Έλένη. Αυτή την πήρε γυναίκα ένα από τα καλύτερα παλληκάρια του Καραϊσκάκη, ο Στάθης Κατοικεγιάννης. Γρήγορα όμωσ έχρηψε κα' αυτή άσο ένα έχθρικό δόλι, που χτύπησε τόν άντρα της κατάσθη.

Ο Αναστάσης Λοιδωριζός, μετά την έπιφύρα του Σελτεβερμάνο Συντάγματος, έγινε κα' γεροντοπατής. Πέθανε όμωσ φτωχός, στας Άθήνας. Την χείρα τόν παρακολούθησαν ο Όθων κα' η Αμαλία, που τόν εκτίμωσαν ιδιαίτέρως.

Ο Α. Λοιδωριζής

ΤΑ ΥΠΕΡΟΧΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΙΜΗΤΑ

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙ

Η κόμισσα Γκερλέ, άδελφή του καρδινάλιου Τανσέν, προσεβλήθη στα όδοντιατρικά της χρίνια από μιιά βαρύν άρρωστία κα' η κατάσταση της μέρα με τή μέρα χειρότερη. Άμα κατάλαβε πός έληρσίαζε τ' ο τέλος της προσάζισε τόν πνευματικό της για να έξομολογήθη.

Μόλις ο λειτουργός του Ύψιστου μπηξε στο δωμάτιο της άρρωστικής, η φίλες της που την περιποιούζαν, θέλησαν ν' άπομακρυνθούν. Άλλά η κόμισσα τίς έπαύσε λέγοντας πός μωροσαν να μείνουν. Όταν δέ προσεβλήθη από τόν πνεύ λιτικό να άναφέρει τίς άμαρτίες που τυχόν διέπραξε από που βάραναν τή συνείδησή της, άποκρίθηκε σύντομα:

—Ύπηρεζα νέα κα' όρμα. Μοσ τ' οταν πολλοί και τ' ο πύτρω. Κρίνετε τώρα μόνος σας για τ' ο παρακάτω...